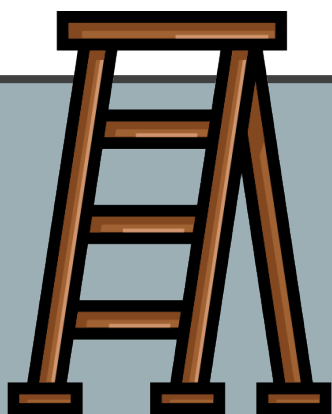

GEBRUIK DE EERSTE TAAL ALS OPSTAP VOOR LEREN

Voortbouwen op wat leerlingen al kunnen en weten

Uit onderzoek weten we al dat de eerste taal of thuistaal (TI) een hefboom kan zijn bij het leren van een nieuwe taal. De TI kan ook ingezet worden bij het verwerven van nieuwe leerinhouden. Als meertalige leerlingen de kans krijgen al hun talige kennis te benutten, kunnen ze uitdagendere taken aan en zijn ze in staat om een dieper begrip te ontwikkelen van de leerstof. TI verwijst hierbij niet alleen naar het Nederlands, maar ook naar andere talen die leerlingen (thuis) spreken.

Stimuleren van welbevinden en motivatie

De TI vormt niet alleen een leerbron, maar het waarderen van thuistalen zorgt er ook voor dat leerlingen die van huis uit een andere taal spreken dan de schooltaal (Nederlands en/of Engels) zich meer gezien voelen; de taal die je spreekt maakt immers deel uit van je identiteit. Bovendien ervaren leerlingen minder spreekangst wanneer zij de ruimte krijgen kennis van en in hun TI te benutten, wat hen weer gemotiveerder maakt om nieuwe inhoud én taal te leren.

Hoe doe je dat dan, thuistalen inzetten binnen je CLIL-les? Bijvoorbeeld:

Laat leerlingen (digitale) informatie over het vakthema verzamelen in het Nederlands en/of een andere thuistaal en daarover presenteren in het Engels

Laat leerlingen met dezelfde taalachtergrond samenwerken aan de voorbereiding van een opdracht die in het Engels uitgevoerd moet worden

Stimuleer leerlingen kernconcepten te vertalen naar en/of vanuit hun thuistaal en maak op basis van die vertalingen een meertalige woordmuur

Verzamel bronnen (teksten, filmmateriaal, etc.) over het vakthema in verschillende talen

Maak t.b.v. bovenstaande strategieën waar mogelijk en relevant gebruik van de expertise van leerlingen zelf, (oudere) leerlingen uit andere klassen en/of (groot)ouders

Bewust, doelgericht en transparent gebruik van TI

Een vraag die kan rijzen: *‘Moet de TI op elk moment gebruikt kunnen worden en wat betekent dat dan voor het gebruik van de doeltaal in de CLIL-les?’* Natuurlijk is veelvuldig gebruik van de doeltaal, zowel door de leerlingen als de leerkracht, onmisbaar. Maar de TI hoeft daarbij niet vermeden te worden. Soms is het efficiënter iets in het Nederlands uit te leggen en over bepaalde onderwerpen (bijv. gevoelens) praat je nu eenmaal minder makkelijk in een vreemde taal. Bovendien zullen leerlingen onbewust altijd gebruikmaken van (taal)kennis die ze al hebben. Het voortbouwen op die kennis gaat echter efficiënter als jij leerlingen daar als leraar doelgericht toe aanzet en in ondersteunt. Het is wel belangrijk om aan leerlingen uit te leggen voor welke doelen en op welke momenten de TI wel en niet gebruikt wordt in de CLIL-les. Maak daarom (samen met leerlingen) heldere afspraken over het gebruiken van de verschillende aanwezige talen.

Meer weten? Zie:

Beuningen, C.G. van, Rutgers, D., & Graaff, R. de (2021).

CLIL in het basisonderwijs: Versterking van zaakvakdidactiek door focus op taal. Inhoudelijke

eindrapportage Kortlopend Praktijkonderzoek NRO (40.5.18500.028). Utrecht: Hogeschool Utrecht.

